

GORĠ, BEJJIEGH IL-FAHAM

George Cilia

Fis-snin tletin fil-bidu ta' Triq Britannika fil-Birgu kien hemm gabra ta' twienet, li kollha flimkien kienu jiffurmaw suq żgħir. Kien hemm Wenzu l-barbier imlaqqam l-Cicajo, Indri jsewwi u jbiegh iz-zraben, Zarena bil-hanut tal-grocer (tal-merca), Cikkulo bil-hanut tal-frott u l-haxix, Tax-Xwejha bil-hanut tax-xorb, Gammari bil-hanut tal-tjur, bajd u fniek u kien iżomm ziemel għax-xogħol, u quddiemhom kien hemm hanut tal-faham ta' zewg ahwa jsibuhom b' Ta' Kas. Id-dar ta' Peppi l-hajjaq ligi ezatt quddiem id-dar tagħna, dak iz-zmien magħrufa bħala d-dar tal-Kurcifiss ta' l-Iggustizzjati, bil-tieqa tal-knisja fisporgi fuq il-hanut tal-barbier. Dan il-Kurcifiss kien jiddomina fuq il-twienet li semmejna. Indri kien jarmah bil-brazzi tad-dawl u l-fjuri fil-jiem tal-Gimgha l-Kbira. F'dawk il-granel kienu jghaddu minn quddiemu l-fratellanzi jkantaw is-salmi tal-mizerere. Bejjiegha ohra, bħalma huma dawk tal-hobz u tal-pitrolju, tas-siġ, tal-hut, ir-rahhal bil-merħa tal-mogħoz ibieghu il-halib, u tal-faham, kienu jghaddu fuq riglejhom. Quddiem Wenzu l-barbier, karaffru helu u dhuli, kienu jjeqfu jsellmulu u jghidulu xi cajta, iżda l-aktar wiehed magħruf man-nies tal-Birgu u habib ta' Wenzu kien Gorg il-bejjiegh tal-faham. Gorg kien isellem bil-mistħija u jibbissem lil kulhadd, kien ta' tliet kliem hief għal bniedem wiehed, Wenzu l-barbier ta'

taht il-tieqa tal-knisja tagħna. Il-bejjiegha tal-faham kienu jduru mat-toroq bil-karrettun li fuqu kien ikollu kaxxa kbira mingħajr għatu mimlija faham u kien ikun hemm xi zewg xkejjer mimlijin bil-faham. Kienu jixtruh mhux biss in-nisa tad-dar imma wkoll hafna oħrajn tax-xogħol bħal-hajjata, landiera u haddieda. Il-faham kien jinbiegh bil-kejl, siegh faham tliet kamijiet, nofs tomna siff soldo, tomna xelin. Sa hamsin jew siffin sena ilu, l-aktar fl-irhula, ma kienx hemm dar li ma kellhiex il-kenur għas-sajran ta' l-ikel. Fil-kenur kienu jkebbu s-nar tal-faham.

Ta' kull filghodu Gorg kien jghaddi mit-triqat iqassam il-faham, dejjem b'wicc u jdejh imgermdin suwed minhabba n-natura tax-xogħol tiegħu, u l-abjad ta' għajnejh ilieqq. Darba fil-gimgha kien jixtri l-faham mill-matzen ta' hdejn Ta' Cejlu, jarna l-karrettun bil-hmar u jiltaq lejn il-Birgu fejn kellu kantina għall-hazna u kenn għall-hmar. Meta jlesti mid-dawra tal-toroq tal-Birgu u jehles mill-bkora tal-faham li kien igorr wara daharu, Gorg kien jasal wasla sa għand il-barbier biex jew jaqta' xagħru jew biex iqaxxar il-tehja, u f'dak il-hin jikkellmu fuq il-grajijiet tal-gurnata. Wenzu kien ifiehem kif jaf hu l-ahbarijiet lil imsejken Gorg, li kien bla skola, guvni, jgħix wahdu minn Haz-Zabbar li dejjem xtaq forsi jigi joqgħod il-Birgu fxi post b'kera baxxa. Il-barbier kien jaf fejnhom id-djar vojta u b'kemmi kera kienu jinkrew, b'10, 16 jew 20 lira sterlina fis-sena, iżda hej, kien jibza' jigi joqgħod fil-Birgu għax kienu qalu li jekk ifaqqat l-gwerra l-Birgu jkun fil-periklu. Għal dawn il-qlajijiet Wenzu kien jitmashan u jsostni li Malta

m'għandha x'taqsam xejn u mhux se tidhol fil-għied fil-kaz li iqum gwerra fil-Ewropa. Lil Gorg kien ihajru jsib xebba u jzzewweg halli jtajjar dawk il-hsibijiet minn moħħu, jew imur jidderverti fil-luna park li kien hemm fil-grawnd tal-Forini. Kollu għal xejn, Gorg ma kienx maqtugħ għaz-zwieg meta jiffakar fil-hmieg tax-xogħol tiegħu u l-qligh baxx li jibqagħlu mill-bejgh tal-faham.

F'dik il-hajja trankwilla tas-snin tletin twelid jien, u omni Lorenza xtaqet issemmini Gorg b'tifkira tal-mejjet missierha. Oħt omni Tereza, mizzewga bla ifal, xtaqet li jintgħazel isem ahjar u modern bħal Wilfred jew Sunny basta mhux Gorg bħal dak tal-bejjiegh tal-faham tal-Birgu. Missieri ma ndahal xejn f'din il-kwistjoni ta' l-isem, biss faham parir li jistaqsu lill-konfessur u habib tal-familja Dun Elija fuq isem xieraq. L-ahwa qablu li jistaqsu lil Dun Elija kif jgħid fuq ismi. Staqsaw lil dan is-sacerdot umli u skriptuz li pront wiegeb li dan l-isem mhux biss Gorg tal-faham igibu, imma tant huwa popolari mad-dinja li r-Re ta' l-Ingilterra (u ta' Malta) jgib l-isem ta' George V, ismijiet oħra jistgħu jingħataw lit-tarbija fil-fonti. Id-diffikulta ta' l-għazla ta' l-isem waqfet hawn; Gorg tal-faham sa dahal fl-istorja ta' hajti.

F'Gunju tal-1940 faqqgħet il-gwerra li fha dahlet ukoll Malta, u n-nies kollha li semmejna hargu barra mill-Birgu. Gorg ma deher imkien iżjed, aktarx li fil-gwerra nqabad suidat bil-lieva, iżzewweg u mar joqgħod fin-naha ta' fuq ta' Malta.

Il-lum il-familja juzaw cookers tal-gass jew ta' l-elettriku għal-tisjir, u l-uzu tal-faham spicċa għal kolloxx, u suq kbir beda jinramma barra s-swar tal-Birgu.